

XVI. évfolyam, 18. szám, 2013

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XVI. évfolyam, 18. szám, 2013

Megjelenik kéthetente
2013. szeptember 25.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Tikász Ildikó Edit
tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu
Elek Réka
elek.reka@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésen kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	8
Nemzetközi piaci információk.....	12
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	14
Az olajos magvak és származékainak jegyzése.....	16
Nemzetközi piaci információk.....	19
CUKORPIACI JELENTÉS.....	20
Agrárpolitikai Hírek.....	21

ÖSSZEFOGLALÓ

Az Amerikai Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériuma (*USDA*) legfrissebb terménypiaci kitekintése alapján a globális búzatermés 709 millió tonna, a kukoricatermés 957 millió tonna körül várható.

Az AKI PÁIR adatai szerint a termelők a malmi búzát szeptember közepén tonnánként 44 forintért, a takarmánybúzát 43 ezer forintért, a takarmánykukoricát pedig 45 ezer forintért kínálták a magyarországi fizikai piacokon.

Az USA csökkenő hozamkilátásaink a következtében a szójabab világpiaci ára jelentősen emelkedett augusztusban.

Az Oil Word prognózisa szerint a repcemag globális kibocsátása a folyó szezonban elérheti akár a rekordnak számító 65 millió tonnát is, ezért a párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a repcemag fronthavi jegyzése az augusztusi emelkedés után szeptember közepére 370 euró/tonnára süllyedt.

Az olajnövény-ágazatban idén a napraforgómag piaci ára süllyedt a legalacsonyabb szintre: a repcemaghoz viszonyítva tonnánként 60-70 dollárral alacsonyabb áron kínálták a terményt az európai kikötőkben augusztus végén és szeptember elején.

Az AKI PÁIR adatai szerint a magyarországi fizikai piacokon tonnánként 104 ezer forintért vásárolták fel a termelőktől a repcemagot és 90 ezer forintért a napraforgómagot 2013. szeptember 9-15. között.

Az Európai Bizottság szeptemberi előrejelzése szerint az Unióban a cukorrépa termésátlaga 69,66 tonna/hektár körül várható 2013-ban, ami kismértékű emelkedést jelentene az előző évi 69,65 tonna/hektárhoz képest, de alacsonyabb lenne, mint az elmúlt öt év átlaga (69,71 tonna/hektár).

GABONAPIACI JELENTÉS

Az Amerikai Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériuma (*USDA*) legfrissebb terménypiaci kitekintése alapján a rekordnak számító globális búzatermés a múlt évit 54 millió tonnával is meghaladhatja, így 709 millió tonna termés is betakarításra kerülhet. A készletek továbbra is fészesek maradnak, a prognózisok globális szinten nem a készletek feltöltődését, hanem inkább az élelmezési és takarmány célú felhasználás emelkedését jelzik. Igen kedvezően alakult a hazai termés is, amely megközelíti az 5,1 millió tonnát, szemben a múlt évi alig 4 millió tonnával. Az országos termésátlag 4,66 tonna/hektár, de jelentős szórás mutatkozik az ország egyes térségei között. A megyei összesítések alapján a legjobb hozameredményeket Tolna (5,86 tonna/hektár), Somogy (5,29 tonna/hektár), Zala (5,27 t/ha) és Baranya (5,23 tonna/hektár) megyék, a leggyengébbeket Szabolcs-Szatmár-Bereg (4,10 tonna/hektár), Szolnok (4,19 tonna/hektár) és Nógrád (4,12 tonna/hektár) megyék realizálták.

Olaszország kivételével hagyományos exportpiacainkon (Románia, Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Németország, Lengyelország) is kedvezően alakult az idei búzatermés. Az exportkilátásaink így első látásra nem biztatók, pedig az idei termést tekintve mintegy 2 millió tonna búza kivitelére is lehetőség lenne. Az előrejelzések alapján Olaszországban a tavalyinál 4 százalékkal kevesebb búza termett, a kiszállítások ez irányba akár növekedhetnének is. Romániában a múlt évi igen gyenge termésnél 2 millió tonnával több búza került a raktárakba, a minőséget illetően azonban vannak aggódalmak. A hírek szerint a termés kétharmada takarmányozásra alkalmas, és a pékipari szakemberek is úgy vélik, hogy alapanyagigényük biztosítása érdekében importra szorulnak. (Az ország malomipari szükséglete 3,3 millió tonna!) Északi szomszédunknál, Szlovákiában 23 százalékkal lett bővebb a termés, legfeljebb néhány tízezer tonna búzára fognak igényt tartani. Bár rekord búzatermést nem jegyeznek a fekete-tengeri régióban, a termés kilátások mégis sokkal jobbak a múlt évinél. A térség nagy exportőre, Oroszország 17 millió tonna búzát exportálhat, és Ukrajna kivitele akár a 10 millió tonnát (elmúlt 3 év átlaga 5,6 millió tonna) is elérheti. Az előző évek statisztikái alapján mindkét ország komoly veszélyt jelent az olaszországi piacon, és akár a többi országban is versenytársunkká válhatnak.

A chicagói és a párizsi árutőzsdén a búza távoli lejáratra szóló jegyzései csupán 1-3 százalékkal voltak magasabbak a fronthavi áránál 2013. szeptember 19-én. A

nemzetközi tendenciákat követve a hazai árutőzsdén (BÉT) a decemberi szállítási malmi búza ára 45,9 ezer Ft/tonna, a takarmánybúzáé pedig 45 ezer Ft/tonna volt ugyanazon a napon. A termelők a malmi búzát szeptember közepén tonnánként 44 forintért, a takarmánybúzáé pedig 43 ezer forintért kínálták a magyarországi fizikai piacokon. Ez a malmi búza esetében 32 százalékkal, a takarmánybúza vonatkozásában 34 százalékkal alacsonyabb árat jelent a múlt év ugyanezen időszakához képest. Az EU és a fekete-tengeri régió kikötőiben folyamatosan élénk kereslet mutatkozik a búza iránt. Takarmánybúzáé 230-235 USD/tonnáért (50-51 ezer Ft/tonna) vásárolhattak az importőrök az ukrain kikötőkben 2013. szeptember 19-én, a malmi búza ára (12,5 % fehéretartalom) pedig az orosz partoknál 250-255 USD/tonna (55-56 ezer Ft/tonna) volt. A franciaországi kikötőben (*Rouen*) 255 USD/tonnáért (56 ezer Ft/tonna) szerezhető be a búza.

Rekordnak számító globális kukoricatermés várható a 2013/2014. gazdasági évben: a 957 millió tonnára prognosztizált kibocsátás közel 100 millió tonnával múlhatja felül az előző szezont. A bőséges termés az élelmezési és takarmányozási célú felhasználás növekvő igényeinek kielégítése mellett a készletek feltöltéséhez is elegendőnek mutatkozik. A magyarországi termés kilátások ugyanakkor kedvezőtlenek: a száraz és meleg időjárás miatt számos helyen kipusztult a kukorica. A NÉBIH végleges (2013. szeptember 7-i) termésbecslése alapján idén 6,72 millió tonna (tavaly: 4,74 millió tonna) kukoricát takaríthatnak be a gazdák, ami az elmúlt 5 év átlagától 7 százalékkal marad el. Az országos termésátlag 5,45 tonna/hektár körül várható, a megyei összesítések alapján a legjobb hozamokra Borsod-Abaúj-Zemplén (7,00 tonna/hektár), Tolna (6,00 tonna/hektár) és Győr-Moson-Sopron (5,95 tonna/hektár) megyékben lehet számítani. Ezzel szemben a legrosszabb termésátlagok Jász-Nagykun-Szolnok (3,71 tonna/hektár), Nógrád (4,15 tonna/hektár) és Heves (4,20 tonna/hektár) megyékben lehetnek.

Főbb exportpiacainkon változóan alakul az idei kukoricatermés. A csapadékmentes forró nyár miatt a vártanál egyre alacsonyabb hozamokat becsülnek több nyugat-európai országban is. A legnagyobb felvásárlónknál, Olaszországban a múlt évi gyenge kibocsátásnál kicsit több, de a korábbi évek termésénél 10-25 százalékkal kevesebb termés kerülhet idén a raktárakba. Ausztriában előreláthatóan 4 százalékkal marad el a folyó évi

termés ez előző évihez képest. Németországban ellenben kedvezett az időjárás a kukorica fejlődésének, így ott a 2012. évihez hasonlóan 5 millió tonna kibocsátást prognosztizálnak. Romániában kifejezetten bőséges, akár 10 millió tonnát is meghaladó kukoricatermés ígérkezik, közel másfélszerese a tavalyinak. Az újtermésből származó kivitelünk volumene így aligha fogja elérni a korábbi évek 700-800 ezer tonna mennyiségét a szomszédos országban. A kukoricaexportunk lehetőségeit illetően az idei évben szembesülnünk kell azzal is, hogy Ukrajna minden eddiginél több, 29 millió tonna termést készül betakarítani. Ebből akár 18 millió tonnát is értékesíthet a külpiacokon. A kereskedelmi adatok azt mutatják, hogy néhány százezer tonna kukorica már érkezett az elmúlt években is Olaszországba, Hollandiába és Lengyelországba, így az idei szezonban is komoly versenytársunk lehet ezeken a piacokon.

Az északi féltekén egyre több országban kezdik betakarítani a kukoricát. A kínálat növekedésével az egyébként is alacsony világpiaci árak tovább gyengültek szeptemberben. A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a kukorica legközelebbi lejáratra vonatkozó jegyzése 180 USD/tonna (39 ezer forint/tonna) alá süllyedt szeptember közepén, de a távolabbi határidőkre is csak né-

hány százalékkal magasabb áron lehet ügyletet kötni. A *MATIF*-on (párizsi árutőzsde) 170 euró/tonna (50 ezer forint/tonna) alatti áron kereskedtek a kukoricával novemberi és jövő márciusi szállításra egyaránt. A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában szeptember 19-én 41-45 ezer forint/tonna között alakultak a különböző lejáratra szóló jegyzések. A főbb kikötőkben is csökken a kukorica exportára. A fekete-tengeri régióban folyamatosan nő az újtermésű kukoricát kínáló cégek száma, így szeptember közepén az ukrainai és az oroszországi kikötőkben október-decemberi szállítással 190 USD/tonna (41 ezer forint/tonna) körül vásárolhatták a terményt. Hasonlóan alakult Romániában is a kukorica exportára: Konstanzában tonnánként 147-150 euró (43,5-44 ezer forint/tonna) között kínálták a terményt szeptember 19-én. Magyarországon még csak a próbavágások történtek meg, a csapadékos időjárás miatt csúszik a kukorica aratása. A hazai fizikai piacokon a kereskedők lekötöttek már újtermésű árut, de még az ótermésű terménnyel is kereskednek. Az AKI PÁIR adatai szerint a kukorica termelői ára 45 ezer forint/tonna körül alakult a szeptember 9-15. közötti héten, 24 százalékkal alacsonyabban az előző év azonos időszakához képest.

Agrárpolitikai Hírek

- A Vidékfejlesztési Minisztérium a Nemzeti Fehérjeprogram előkészítésével arra törekszik, hogy a

GMO-mentesség fenntartásán túl az állattenyésztés takarmányigényét jó minőségű, hazai fehérjenövények, elsősorban a szója biztosítsa.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2013. 36. hét	2013. 37. hét	2013. 37. hét / 2013. 36. hét százalék
Étkezési búza	tonna	8 700	20 141	3 502	27 177	32 343	119
	HUF/tonna	45 568	42 844	43 544	43 635	43 652	100
Takarmánybúza	tonna	4 202	3 083	-	5 892	8 087	137
	HUF/tonna	42 172	43 657	-	42 678	42 900	101
Takarmánykukorica	tonna	2 040	-	4 293	5 742	7 147	124
	HUF/tonna	44 869	-	45 428	44 941	44 617	99
Takarmányárpa	tonna	70	-	-	456	131	29
	HUF/tonna	44 158	-	-	43 284	44 520	103

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

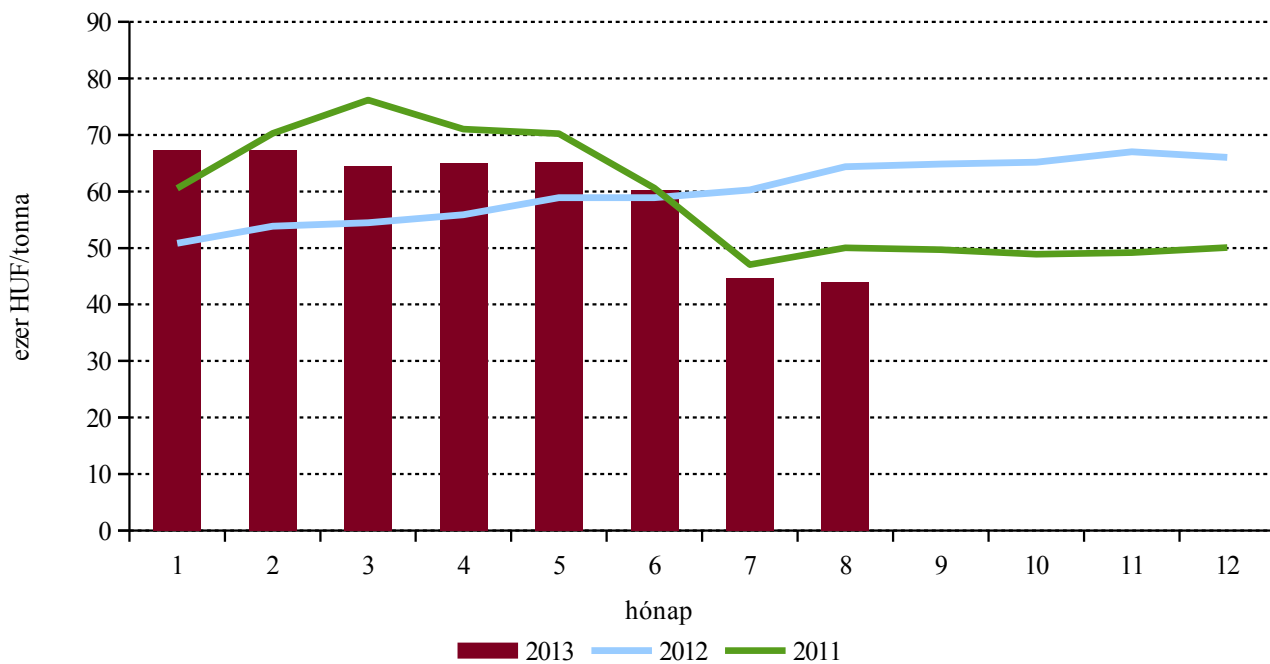
Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2012. 37. hét	2013. 36. hét	2013. 37. hét	2013. 37. hét / 2012. 37. hét százalék	2013.37. hét / 2013.36. hét százalék
Étkezési búza	tonna	1 066	27 177	32 343	3 034	119
	HUF/tonna	64 028	43 635	43 652	68	100
Takarmánybúza	tonna	1 919	5 892	8 087	421	137
	HUF/tonna	64 969	42 678	42 900	66	101
Takarmánykukorica	tonna	7 359	5 742	7 147	97	124
	HUF/tonna	58 414	44 941	44 617	76	99
Takarmányárpa	tonna	1 246	456	131	10	29
	HUF/tonna	62 772	43 284	44 520	71	103

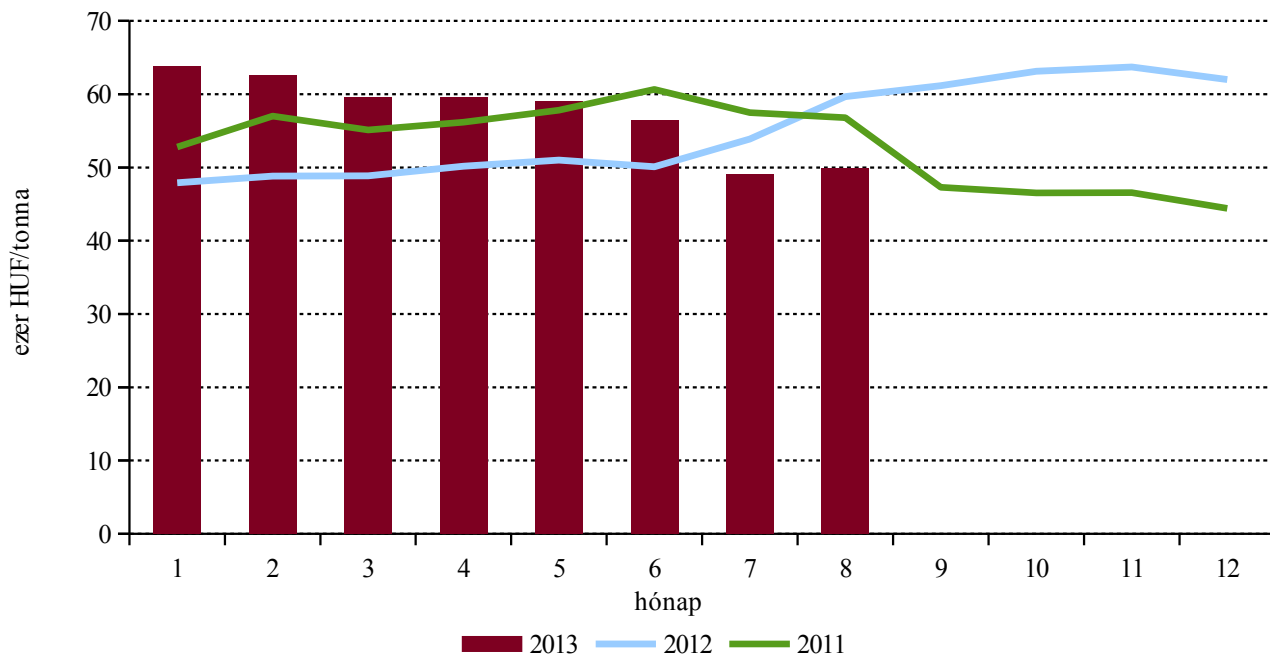
Forrás: AKI PÁIR

1. ábra: Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

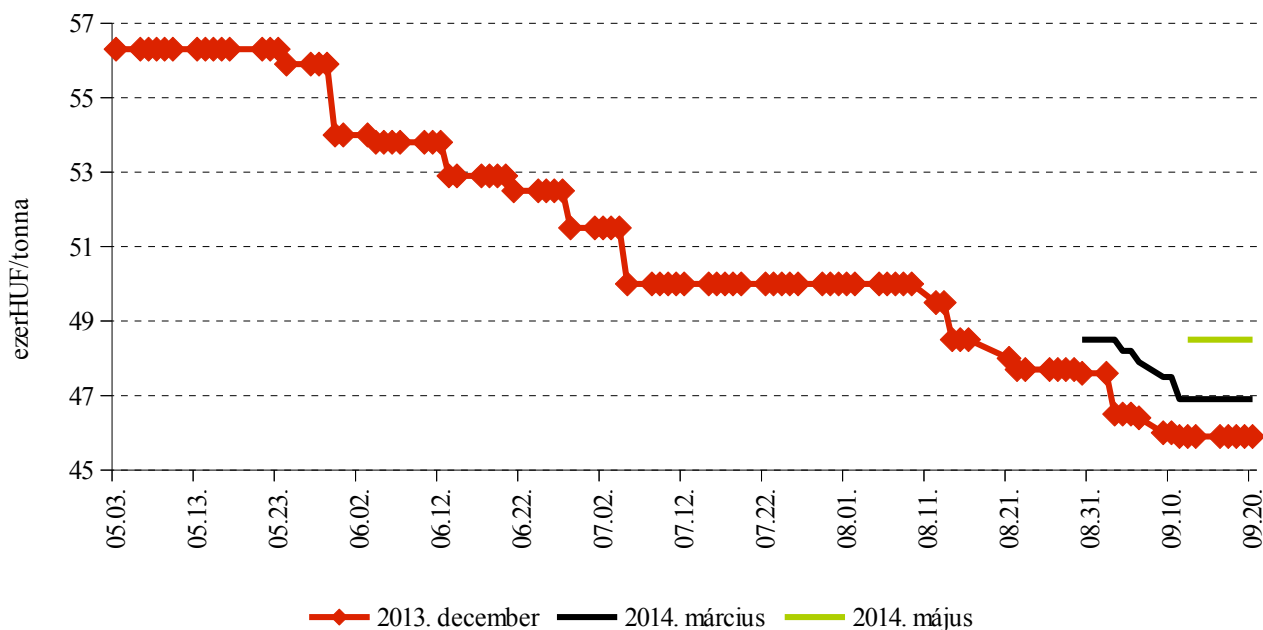
2. ábra: A takarmánykukorica termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

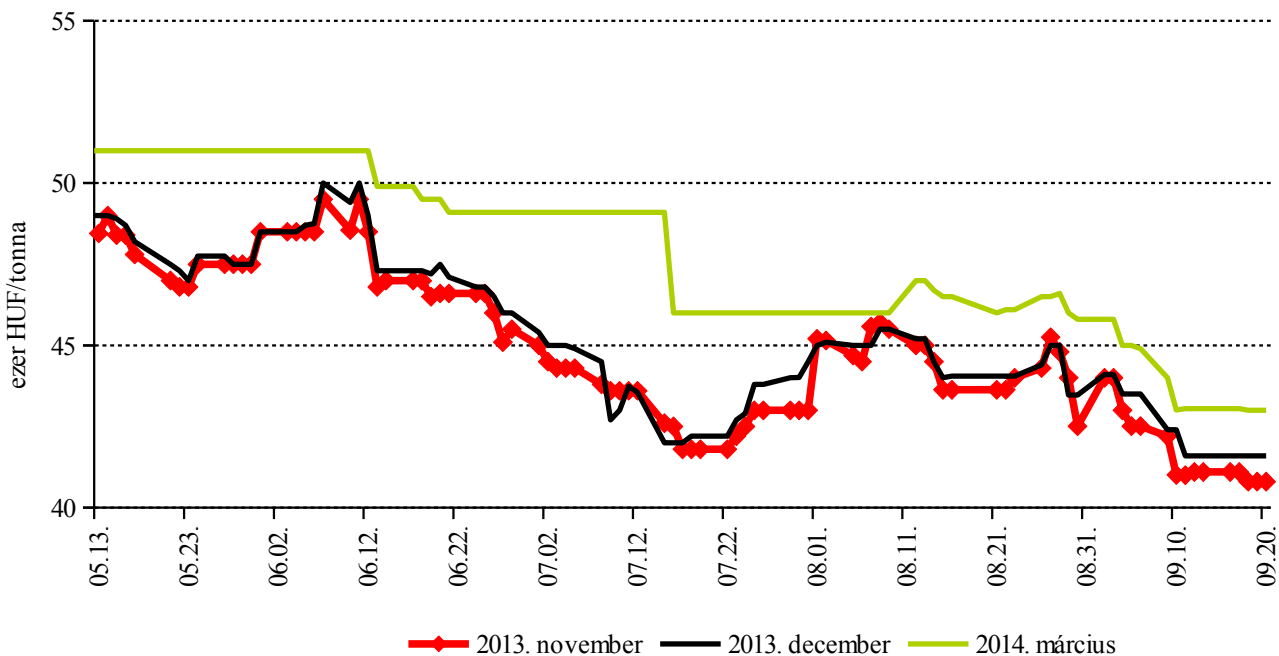
A gabonafélék jegyzése

3. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

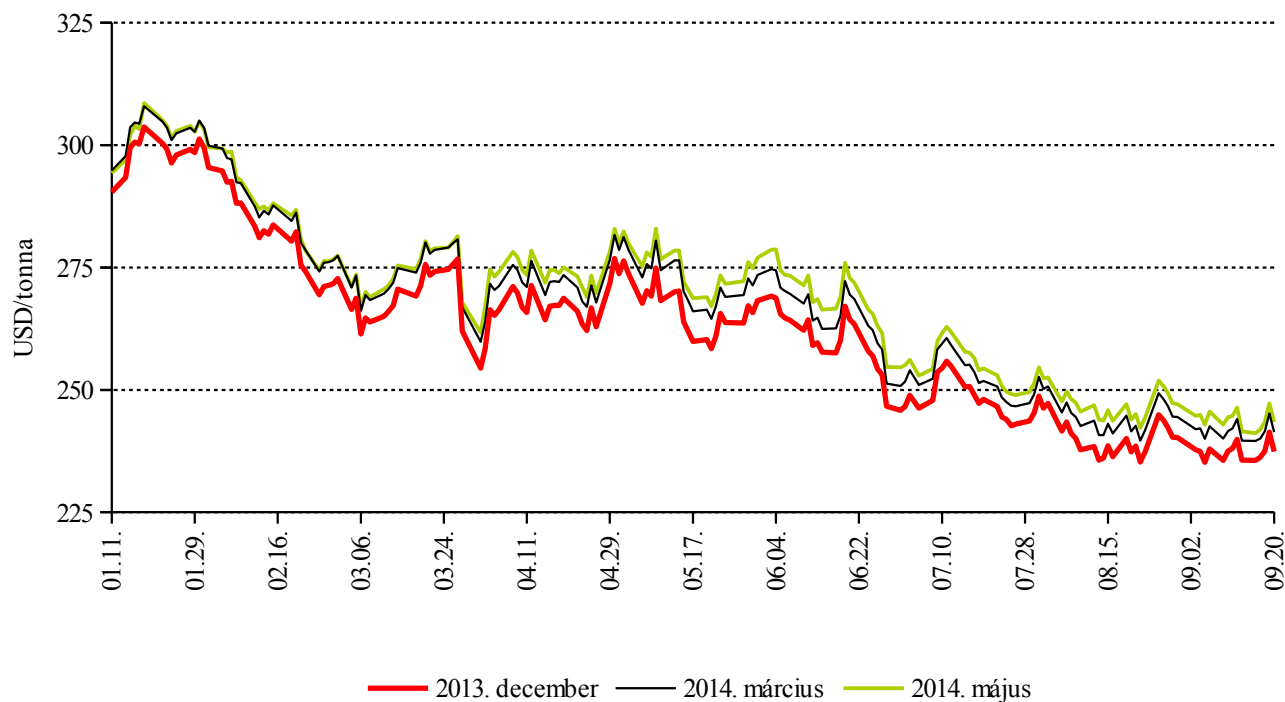
Forrás: BÉT

4. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

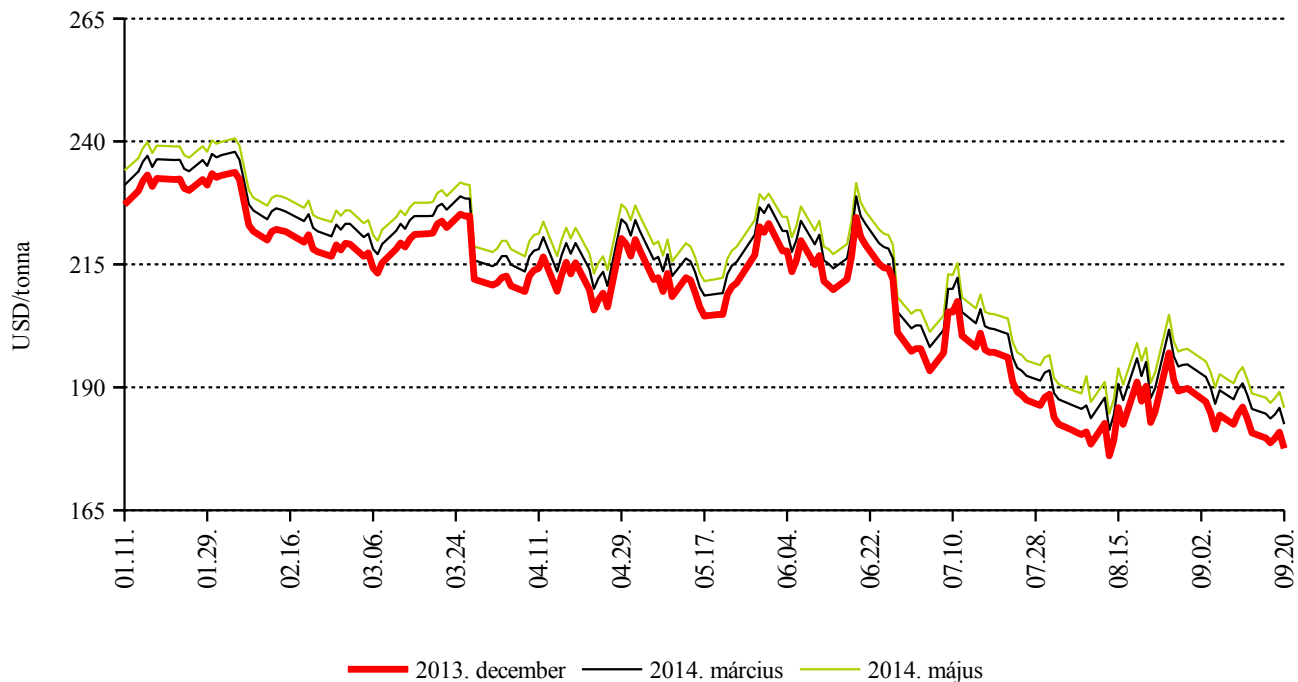
Forrás: BÉT

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

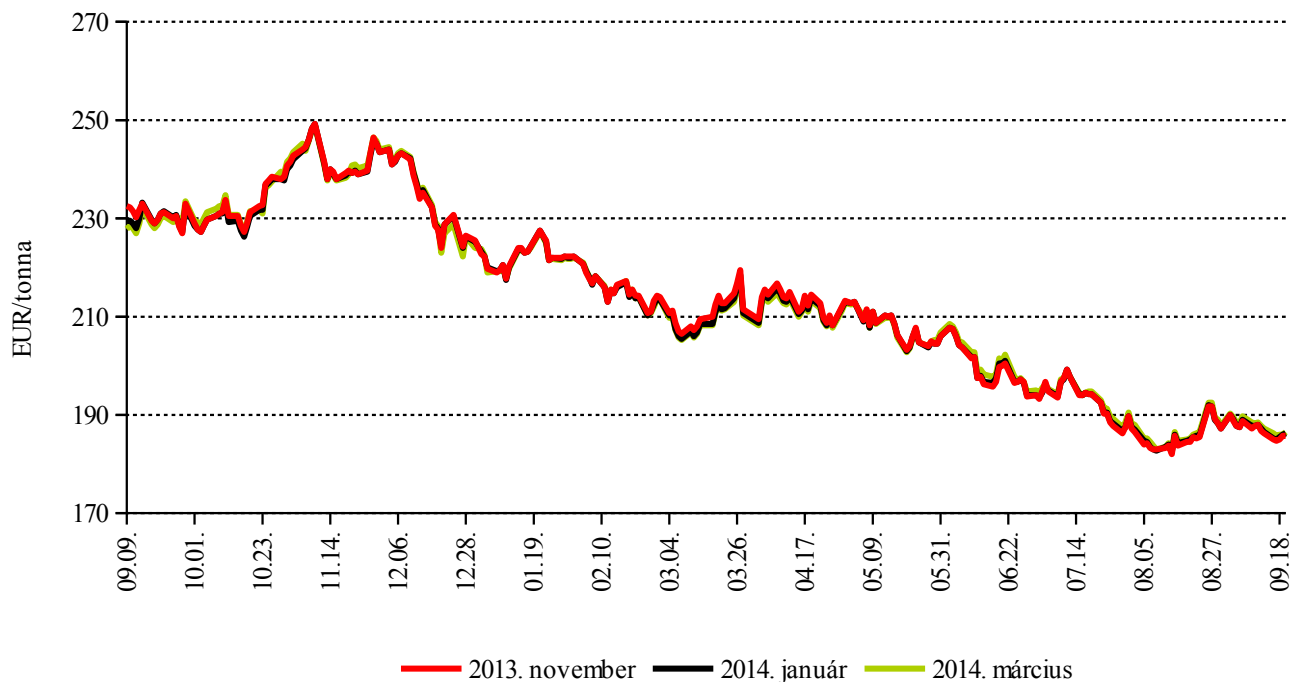
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

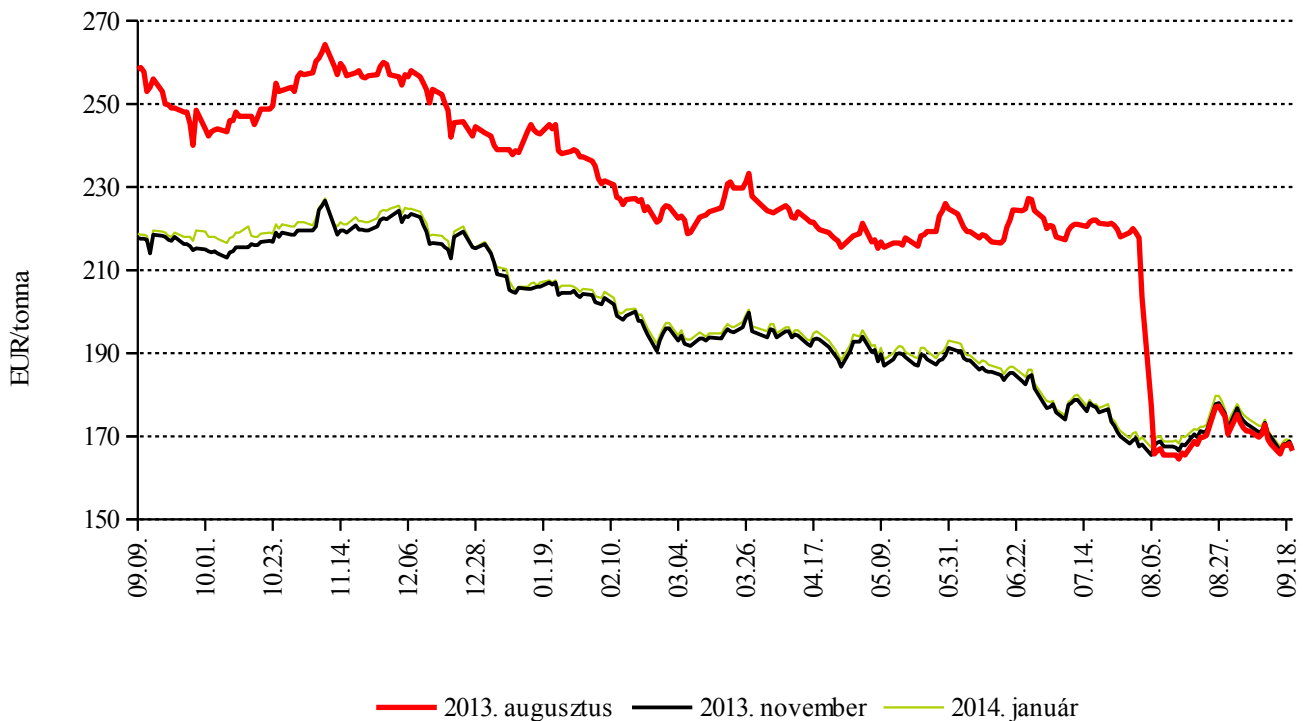
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

7. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

8. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2012. 37. hét	2013. 36. hét	2013. 37. hét	2013. 37. hét / 2012. 37. hét százalék	2013. 37. hét / 2013. 346 hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1 081	566	477	44	84
	HUF/kg	93	71	72	78	101
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 369	1 546	1 270	93	82
	HUF/kg	95	74	74	78	100
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	526	1 263	1 524	290	121
	HUF/kg	103	79	79	77	101
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	41	41	-	-	-
	HUF/kg	97	85	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	23	49	47	199	96
	HUF/kg	112	91	90	80	99
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	656	479	381	58	80
	HUF/kg	91	70	71	78	101
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	502	461	369	73	80
	HUF/kg	93	73	72	78	100
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	388	255	-	-	-
	HUF/kg	96	75	-	-	-
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	108	18	-	-	-
	HUF/kg	99	80	-	-	-
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	31	61	64	208	105
	HUF/kg	113	87	89	78	102

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	HUF/kg		
	2013. június	2013. július	2013. augusztus
Finomliszt BL 55	207	208	210
Fehér kenyér	322	326	324
Félbarna kenyér	234	257	263
Étkezési búzadara AD	243	243	243

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2013. szeptember 20.)

5. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2013. november	186	55 428	2013. szeptember	237	52 363
2014. január	186	55 577	2013. december	241	53 239
2014. március	187	55 652	2014. március	243	53 693
2014. május	187	55 801	2014. május	242	53 272
2014. november	186	55 502	2014. július	243	53 678
2015. január	187	55 875	2014. szeptember	247	54 551

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group– Chicago Board of Trade

6. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2013. november	167	49 684	2013. szeptember	178	39 163
2014. január	167	49 833	2013. december	183	40 257
2014. március	168	49 982	2014. március	186	40 987
2014. június	171	50 877	2014. május	188	41 558
2014. augusztus	173	51 623	2014. július	190	41 975
2014. november	177	52 817	2014. szeptember	193	42 601

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group – Chicago Board of Trade

7. táblázat: **Fekete-tengeri búza**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. december	304	67 028
2014. március	304	67 028
2014. május	304	67 028
2014. július	304	67 028
2014. szeptember	304	67 028
2014. december	304	67 028

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

8. táblázat: A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása

Termény	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2013. 09.11. (százalék)	2013. 09. 18. (százalék)
Búza	2013. december	237,41	22,3	21,0
Kukorica	2013. december	177,56	25,2	23,0
Szójabab	2013. november	483,4	23,1	21,6
Szójadara	2013. október	455,6	38,4	34,3

^{a)} Belső volatilitás (*implied volatility*): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel $\pm 15,8$ százalékos eltérés várható.)

Forrás: Barchart

9. táblázat: A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) (2013. szeptember 17.)

Termény	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	47 115	85 465	124 440	12 035	4 055	88 746	144 178	21 722	30 999	31 395	12 538
Kukorica	262 823	366 593	272 106	10 276	5 433	237 145	253 366	69 852	107 591	166 176	40 189
Szójabab	140 866	364 342	98 244	15 216	8 961	177 303	22 652	51 947	56 361	51 102	27 045
Szójadara	53 844	170 439	51 253	3 948	5 898	76 179	13 845	8 833	17 239	33 922	9 434

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Az Amerikai Egyesült Államok szójaövezetében uralkodó száraz, meleg időjárás miatt az USA mezőgazdasági minisztériuma (*USDA*) a 2013. szeptember 12-i világgpiaci kitekintésében a szójababállományok állapotának romlásáról tájékoztatott. Ezért az USA 2013/2014. gazdasági évi kibocsátását az egy hónappal korábbihoz képest 2,9 millió tonnával lefelé, 85,7 millió tonnára korrigálta. Ez a mennyiség a tavalyi gyenge termést még így is 3,7 millió tonnával felülmúlhatja. Az USA csökkenő hozamkilátásainak a következtében a szójabab világgpiaci ára jelentősen emelkedett augusztusban. A chicagói árutőzsdén a termény fronthavi jegyzése 11 százalékkal 530 USD/tonna közelébe növekedett augusztus közepe és szeptember eleje között. A szójabab betakarítása ugyanakkor rövidesen megkezdődik az USA-ban, ami előreláthatóan rövid ideig a termény világgpiaci árának csökkenését vonja maga után. A szójabab árának további esésére azonban nem feltétlenül lehet számítani, mivel az USA zárókészletei továbbra is szűkösek maradnak, a szójabab iránti igény viszont – különösen Kína részéről – dinamikusabban növekszik. A globális kereslet kielégítését biztosító déli félteke (Brazília, Argentína, Paraguay) nagyobb mennyiségű szójabab kibocsátására legkorábban 2014 tavaszán lehet számítani. A szójabab magas ára a dél-amerikai gazdákat úgy tűnik, hogy a termény vetésére ösztönzi, ami ezekben az országokban idén októberben kezdődik. A hosszú távú ártrendet ezért a kontinens termelési feltételeinek (elsősorban az időjárás) az alakulása fogja meghatározni.

Magyarországon a szója virágzása és hüvelykötődése idején köszöntött be a hőség és az aszály augusztusban, jelentősen rontva ezzel a termény hozamkilátásait. A NÉBIH termésbecslése alapján a 41 ezer hektár termőterületről (tavaly 36 ezer hektár) 2,12 tonna/hektár termésátlag mellett (tavaly 1,76 tonna/hektár) mintegy 87,8 ezer tonna (tavaly 62,8 ezer tonna) szójabab betakarítása prognosztizálható. A szakértők előrejelzése szerint a legnagyobb termésátlagokra Borsod-Abaúj-Zemplén (3 tonna/hektár), Baranya (2,36 tonna/hektár) és Somogy (2,33 tonna/hektár) megyékben, a legkisebbre Nógrád (0,81 tonna/hektár), Szabolcs-Szatmár-Bereg (1,00 tonna/hektár) és Pest (1,4 tonna/hektár) megyékben lehet számítani.

A szójadara legközelebbi lejáratra szóló jegyzése – a szójabab árváltozását követve – 20 százalékkal 530 USD/tonna szint fölé emelkedett augusztus közepe és szeptember eleje között a chicagói árutőzsdén. A termék világgpiaci ára a szójabab kínálatának a növekedésével várhatóan mérséklődik a következő hetekben, és

akár tovább is, amennyiben a dél-amerikai terméskilátások kedvezőek lesznek. Az elemzők szerint az olajnövények szektorban a szójadara ára csökkenhet a legnagyobb mértékben a 2013/2014. gazdasági évben annak érdekében, hogy – bő szójatermés esetén – a termék a takarmánynövényekkel és egyéb olajdarakkal szemben versenyképes maradjon.

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a repcemag fronthavi jegyzése az augusztusi emelkedés után szeptember közepére 370 euró/tonnára süllyedt. Ez egyrészt azzal magyarázható, hogy az *Oil World* prognózisa szerint a repcemag globális kibocsátása a folyó szezonban elérheti akár a rekordnak számító 65 millió tonnát is, amely az előző gazdasági évinél 2,2 millió tonnával több. Jóllehet a világ legnagyobb canolatermelőjénél, Kanadában csökkent a termény vetésterülete, a kedvező termelési körülmények miatt rendkívül magas hozamokról adnak jelentést a folyamatban lévő betakarítás során. Az elemzők szerint 15 millió tonnának megfelelő rekordtermés ígérkezik az észak-amerikai országban, a világgpiacra azonban legkorábban szeptember végén, október elején kerülhet a kanadai canola. Ez egyelőre versenyelőnyt jelent Ukrajnának, ugyanis nemcsak, hogy Ausztrália is visszafogta az exportját, az EU-ban is elhúzódnak a betakarítások. A volt FÁK ország a múlt év harmadik negyedévi kivitelét akár meg is kétszerezheti 2013. július-szeptember időszakban, hiszen a tavalyinál 1,1 millióval több, 2,2 millió tonna magot termelt. Az Európai Unióban 20,8 millió tonnára becsülik a repcemag folyó évi kibocsátást, ami 1,3 millió tonnával múlja felül a 2012. évit. A repcemag világgpiaci árának alakulása szempontjából az európai olajútók kereslete meghatározó lesz, különösen amikor a jóval alacsonyabb árú újtermésű napraforgómag a piacra kerül. Az *Oil World* elemzői szerint a 4 évvel korábbi szintekre eső repcemagárak a termelőket raktározásra fogják ösztönözni, ami lehetővé teszi a készletek feltöltődését Kanadában és az EU-ban. A BÉT-en egyelőre még nem érződik a *MATIF* trend hatása, így a repcemag tőzsdei ára 109 ezer forint/tonnára emelkedett szeptemberben. Az AKI PÁIR adatai szerint a magyarországi fizikai piacokon tonnánként 104 ezer forintért vásárolták fel a termelőktől a repcemagot szeptember 9-15. között, közel 30 százalékkal alacsonyabb áron, mint az előző év azonos időszakában.

Az olajnövény-ágazatban idén a napraforgómag piaci ára süllyedt a legalacsonyabb szintre: a repcemaghoz viszonyítva tonnánként 60-70 dollárral alacsonyabb áron kínálták a terményt az európai kikötőkben augusztus végén és szeptember elején. A jelentős áresés a 2013/2014.

gazdasági évre rekord mennyiségűre, azaz 40,2 millió tonnára prognosztizált globális kibocsátással magyarázható. Ez közel 5 millió tonnával múlja felül az előző szezon termelését, elsősorban az EU-27 és a fekete-tengeri régió kedvező terméskilátásai miatt. Az *Oil World* elemzői szerint a napraforgómag világszerte árára gyakorolt nyomás várhatóan október környékén – a betakarítás befejeződését követően – enyhül, azonban a kínálat és a kereslet egyensúlyának fenntartása érdekében nem lehet komolyabb áremelkedésre számítani.

Magyarországon megkezdődött a napraforgó aratása. A NÉBIH adatai szerint a 605 ezer hektár termőterület

7 százalékan végeztek a munkálatokkal 2013. szeptember 16-án. Eddig 2,51 tonna/hektár termésátlag mellett 109 ezer tonna mag került a raktárakba, a becslések szerint pedig összesen mintegy 1,37 millió tonna termés várható. A BÉT-en a napraforgómag legközelebbi lejáratra vonatkozó jegyzése május eleje óta folyamatosan gyengül, április 30. és szeptember 19. között 40 százalékkal 85 ezer forint/tonna alá mérséklődött. Az AKI PÁIR adatai alapján a napraforgómag termelői ára 90 ezer forint/tonna körül alakult szeptember 9-15. között, ez 30 százalékkal marad el 2012. ugyanezen időszakának átlagárától.

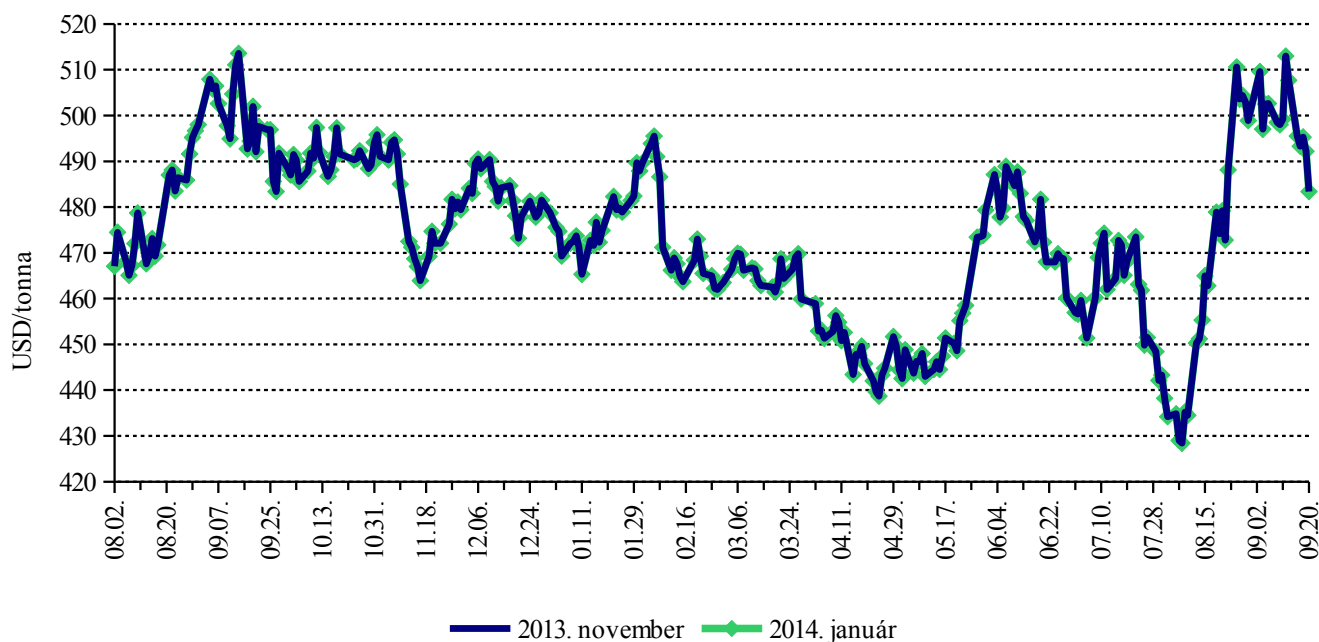
10. táblázat: **Olajos magvak és származékaik: reprezentatív eladási árajánlatok átlaga a legközelebbi szállítási határidőre**

			USD/tonna					
	Származás	Paritás	2012. szept.	2013. júl.	2013. aug.	2013. aug. 29.	2013. szept. 05.	2013. szept. 12.
Napraforgómag	EU	CIF Amsterdam	704	446	407	430	430	435
Napraforgómag	Fekete-tenger	FOB	687	438	383	395	395	400
Napraforgóolaj	EU	FOB É-Ny EU kikötők	1 331	1 178	959	970	965	950
Napraforgóolaj	Fekete-tenger	FOB	1 220	1 095	861	870	865	850
Napraforgódara (HiPro)	Franciaország	CIF	408	305	283	286	290	295
Repce (00)	EU	CIF Hamburg	650	492	482	500	500	494
Repceolaj	Hollandia	FOB ex-mill	1 271	1 012	997	1 008	995	990
Repcedara (34%)		FOB ex-mill, Hamburg	375	301	276	297	292	287
Szójabab	Brazil	CIF Rotterdam	650	567	518	556	545	551
Szójabab	USA	CIF Rotterdam	670	509	516	555	545	562
Szójaolaj	USA	FOB Gulf	1 241	1 035	967	982	970	962
Szójaolaj	Hollandia	FOB ex-mill	1 283	995	999	1 034	1 045	1 030
Szójadara (44/45%)	Hamburg	FOB ex-mill	604	567	564	590	553	555
Szójadara (49%)	Argentína	CIF Rotterdam	646	563	526	572	560	562

Forrás: Oil World

Az olajos magvak és származékainak jegyzése

9. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

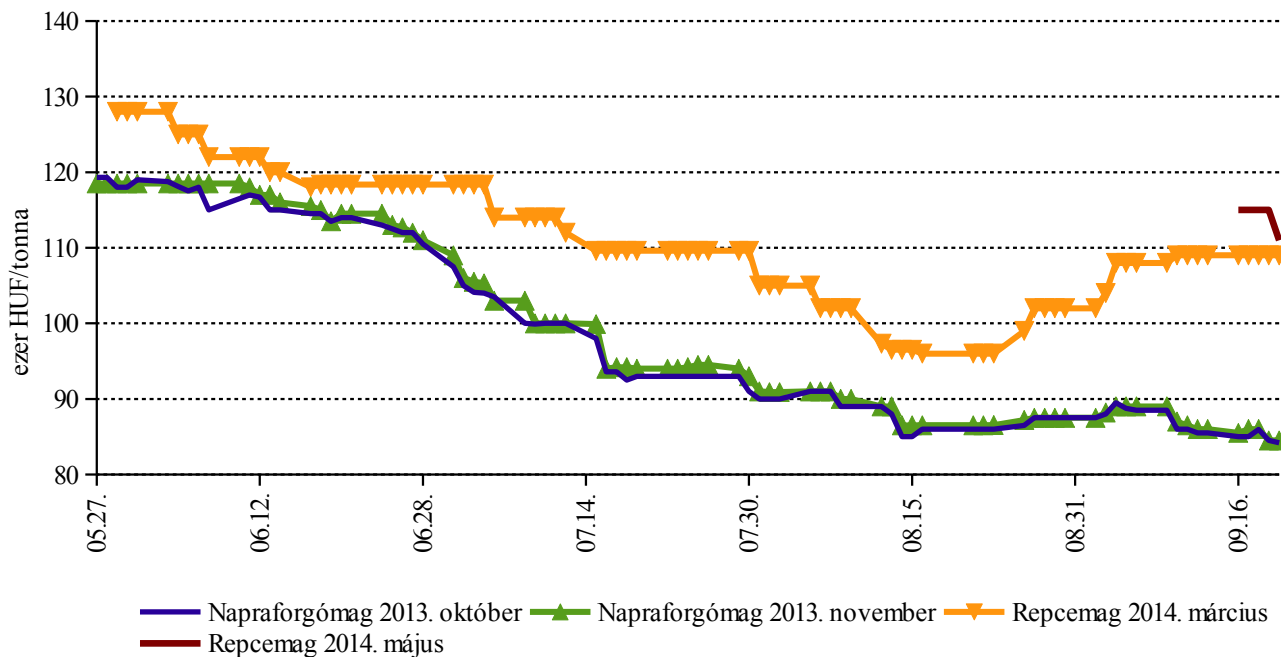
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

11. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

12. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

11. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóí értékesítési átlagára

Megnevezés	Mérték-egység	2012. 37. hét	2013. 36. hét	2013. 37. hét	2013. 37. hét / 2012. 37. hét százalék	2013. 3. hét / 2013. 3. hét százalék
Ipari napraforgómag	tonna	62 329	7 241	12 749	20	176
	HUF/tonna	130 442	88 236	90 362	69	102
Repcemag	tonna	2 245	11 679	10 113	451	87
	HUF/tonna	142 735	104 201	104 249	73	100
Nyers napraforgóolaj	tonna	528	-	100	19	-
	HUF/tonna	295 009	-	276 767	94	-
Napraforgódara	tonna	4 323	-	-	-	-
	HUF/tonna	54 772	-	-	-	-
Nyers repceolaj	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Repcedara	tonna	-	2 233	-	-	-
	HUF/tonna	-	62 058	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

12. táblázat: A növényolajok és származékainak jegyzése Európában

Termék	Ország	Időpont	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)		2013-09-03	723	217 523
		2013-09-10	703	210 574
		2013-09-17	698	208 720
Napraforgóolaj (finomított)		2013-09-03	853	256 662
		2013-09-10	873	261 532
		2013-09-17	743	222 186
Szójaolaj (nyers)	Olaszország	2013-09-03	778	234 082
		2013-09-10	758	227 061
		2013-09-17	758	226 674
Szójaolaj (finomított)		2013-09-03	828	249 135
		2013-09-10	808	242 048
		2013-09-17	808	241 636
Napraforgódara		2013-09-03	-	-
		2013-09-10	-	-
		2013-09-17	-	-
Repcedara	Ausztria	2013-09-03	218	65 633
		2013-09-10	218	65 346
		2013-09-17	218	65 234

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BPLW

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2013. szeptember 20.)

13. táblázat: Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2013. november	363	108 319
2014. február	367	109 587
2014. május	369	110 184
2014. augusztus	365	108 767
2014. november	366	109 214
2015. február	368	109 737

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

14. táblázat: Szójabab

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. szeptember	528	121 165
2013. november	503	115 314
2014. január	502	115 111
2014. március	494	113 239
2014. május	482	110 508
2014. július	479	109 968

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

15. táblázat: Szójadara

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. szeptember	531	121 892
2013. október	479	109 907
2013. december	473	108 441
2014. január	470	107 935
2014. március	460	105 483
2014. május	443	101 589

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

CUKORPIACI JELENTÉS

A londoni árutőzsdén a fehércukor októberi határidőre szóló jegyzése 494 dollár/tonna, a New York-i árutőzsdén a nyerscukor fronthavi jegyzése 376 dollár/tonna volt szeptember közepén, ami kismértékű csökkenést jelent az egy hónappal korábbi árakhoz képest.

A 2008/2009. gazdasági évtől a 2013/2014. évi szezonig a globális cukorellátás nagy változásokon ment keresztül – készlethiányból túlkínálatba. A nyerscukor termelése a 2008/2009. gazdasági évi 140 millió tonnáról a 2012/2013. évi szezonra 170 millió tonnára emelkedett, ebben az időszakban a kereslet 150 millió tonna körül stabilizálódott.

A londoni székhelyű *Czarnikow* tanácsadó cég szerint a globális cukorkibocsátás 181,8 millió tonnára eshet a 2013/2014. gazdasági évben az előző évi 185,8 millió tonnáról. A cukor fogyasztása 175,2 millió tonna körül alakulhat a folyó szezonban, ugyanakkor 178,8 millió tonna lehet 2013/2014. gazdasági évben. A tanácsadó cég a 2013/2014. gazdasági év cukortöbbletét a korábban előrejelzett 3,9 millió tonnáról 3 millió tonnára csökkentette, ami elmarad a más tanácsadó cégek által prognosztizált mennyiségektől. Ugyanis a *Kingsman* tanácsadó cég 4,45 millió tonnára várja a 2013/2014. gazdasági év cukortöbbletét, bár ez 4,6 százalékkal kevesebb, mint a májusi előrejelzése. Az ISO szerint rekord többlet lehet, mert a globális cukorkibocsátást 183 millió tonna körülre várják, szemben a 173 millió tonna kereslettel. A globális kereslet az elmúlt öt évben évente 2 százalékkal növekedett. Indonézia cukorimportja 2,5 millió tonnáról 5,4 millió tonnára duplázódhat 2013-ban és a kínai kereslet is rekordhoz közelít.

A Brazil Cukor és Etanol Szövetség (*UNICA*) szerint Brazília déli régiójában az üzemek 48,5 millió tonna cukornádat dolgoztak fel augusztus második felében, ez 4,3 százalékkal haladja meg az előző év hasonló időszakában feldolgozott 46,5 millió tonna mennyiséget. Brazília Kereskedelmi Minisztériuma szerint az ország cukorexportja 2013 augusztusában elérte a 3,4 millió tonnát, ami 46 százalékos növekedést jelent a júliusban exportált 2,3 millió tonnához képest, és csaknem 35 százalékkal haladja meg a 12 hónappal korábban külföldön értékesített mennyiséget. A 2013 áprilistól augusztusig tartó periódusban a cukorexport 11,5 millió tonna volt,

ami több, mint az előző év hasonló időszakában értékesített 9 millió tonna. A 2012/2013. gazdasági évben (május-április) a nemzetközi piacon értékesített mennyiség 27,2 millió tonna volt, szemben a 2011/2012. gazdasági évben exportált 25,1 millió tonnával.

Thaiföld várhatóan 8 millió tonna cukrot exportál a 2013/2014. évi szezonban, ami meghaladja az előző évi 7,5 millió tonnát. Thaiföld elsősorban Kínába, Indonéziába, Dél-Koreába és Vietnamba értékesíti a cukrot. Ugyanakkor jövőre előreláthatóan az exportját fokozni tervező Indiával kell versenyeznie a nemzetközi piacon.

Az indiai cukorfeldolgozók egy csoportja szerint az országban a cukortermelés 5,5 százalékkal több lehet, mint a július hónapban becsült mennyiség, ugyanis a monszonnak köszönhetően megfelelő mennyiségű csapadék hullott és ez növelte a hozamokat. A 2013. október elsejével kezdődő szezonban az Indiai Cukormalmok Egyesülete (*ISMA*) megemelte a cukortermelésre vonatkozó kilátásokat 25 millió tonnára, a korábban előrejelzett 23,7 millió tonnáról. Ez meghaladja a Cukorgyárak Szövetkezeteinek Országos Szövetsége (*NFCSF*) által prognosztizált 24,5 millió tonnát.

Az ausztrál Agrárgazdasági és Erőforrás-gazdálkodási Tudományok Hivatala (*ABARES*) Ausztrália 2013/2014. gazdasági évi cukortermelésére vonatkozó előrejelzését 6,5 százalékkal 4,3 millió tonnára csökkentette az árvíz okozta károk és a növényi betegségek miatt.

Az Európai Bizottság szeptemberi előrejelzése szerint az Unióban a cukorrépa termésátlaga 69,66 tonna/hektár körül várható 2013-ban, ami kismértékű emelkedést jelentene az előző évi 69,65 tonna/hektárhoz képest, de alacsonyabb lenne, mint az elmúlt öt év átlaga (69,71 tonna/hektár). A termésátlag a legnagyobb mértékben az Unióhoz újonnan csatlakozott Horvátországban (+48 százalék) növekedhet. Emelkedés várható továbbá Romániában (+30,3 százalék), Finnországban (+18 százalék), Görögországban (+15 százalék) és Magyarországon (+13,8 százalék). A legnagyobb visszaesést (-5 százalék) Hollandiában valószínűsítik.

Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára 271 forint/kg volt 2013 augusztusában, az előző havinhoz képest 2 százalékkal csökkent, és 9 százalékkal volt alacsonyabb, mint 2012 azonos időszakában.

16. táblázat: A cukorrépa 2013-ban várható termésátlaga az EU-ban

	Termésátlag (tonna/hektár)	2013/2012 (százalék)
EU-28	69,66	100,0
Ausztria	67,27	106,4
Belgium	75,87	96,1
Csehország	62,04	98,1
Németország	67,72	98,4
Dánia	62,19	95,8
Spanyolország	93,46	105,4
Finnország	40,90	118,0
Franciaország	87,35	100,9
Horvátország	57,88	148,0
Magyarország	49,92	113,8
Olaszország	53,43	97,3
Litvánia	52,41	100,3
Hollandia	74,92	95,0
Lengyelország	56,75	97,4
Románia	35,10	130,3
Svédország	56,14	100,6
Szlovákia	50,07	110,3
Egyesült Királyság	66,84	95,5

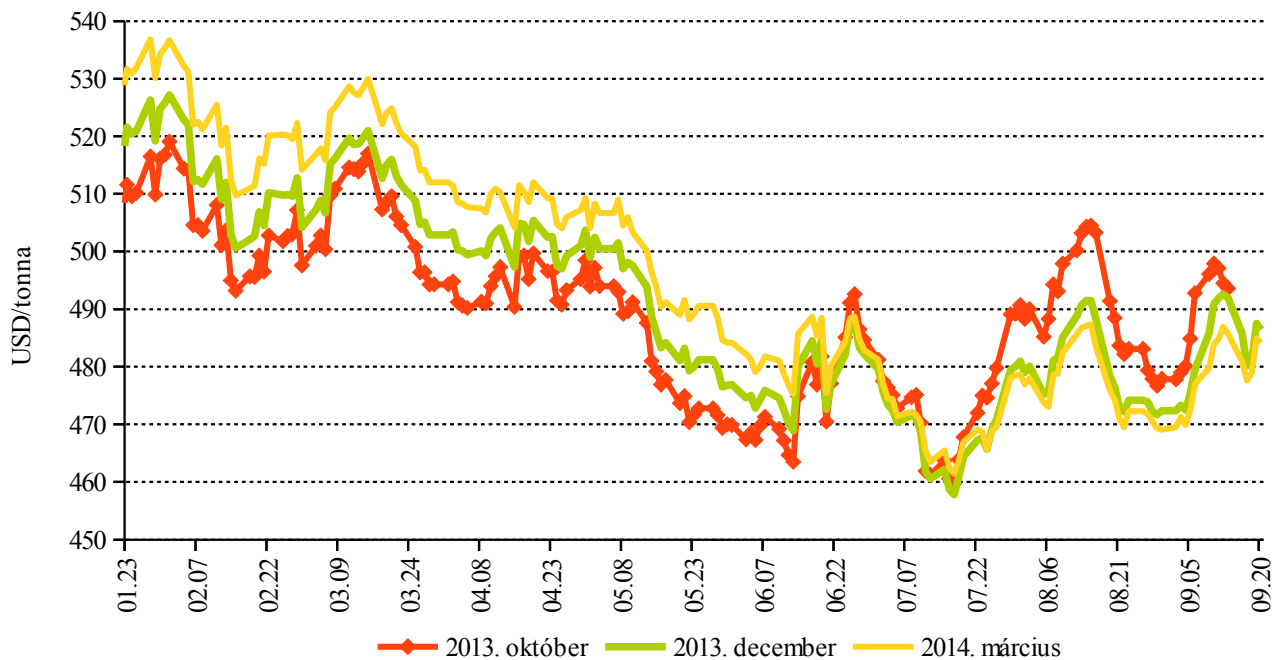
Forrás: Európai Bizottság

Agrárpolitikai Hírek

- Tonnánként 5,2 eurónak megfelelő forint összegű nemzeti kiegészítő támogatást igényelhetnek a cukorrépa-termelők. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (MVH) október 15-ig postai úton kell be-

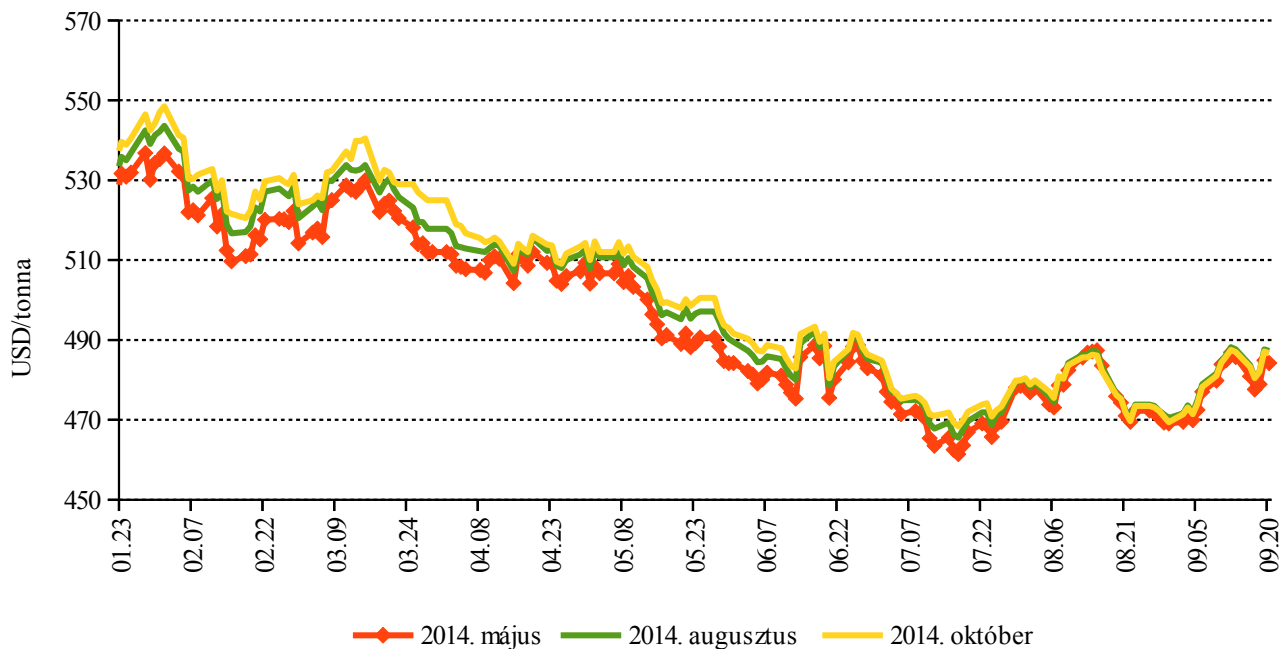
nyújtani a támogatási kérelmeket, amelyeket a hivatal november 30-ig bírál el. A kifizetés a támogatási határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül történik. A rendelkezésre álló keret 1 milliárd 180 millió forint, túligénylés esetén minden termelő arányosan csökkentett támogatást kap.

13. ábra: A fehércecur különböző határidőre szóló kötési ára a londoni árutőzsdén I.

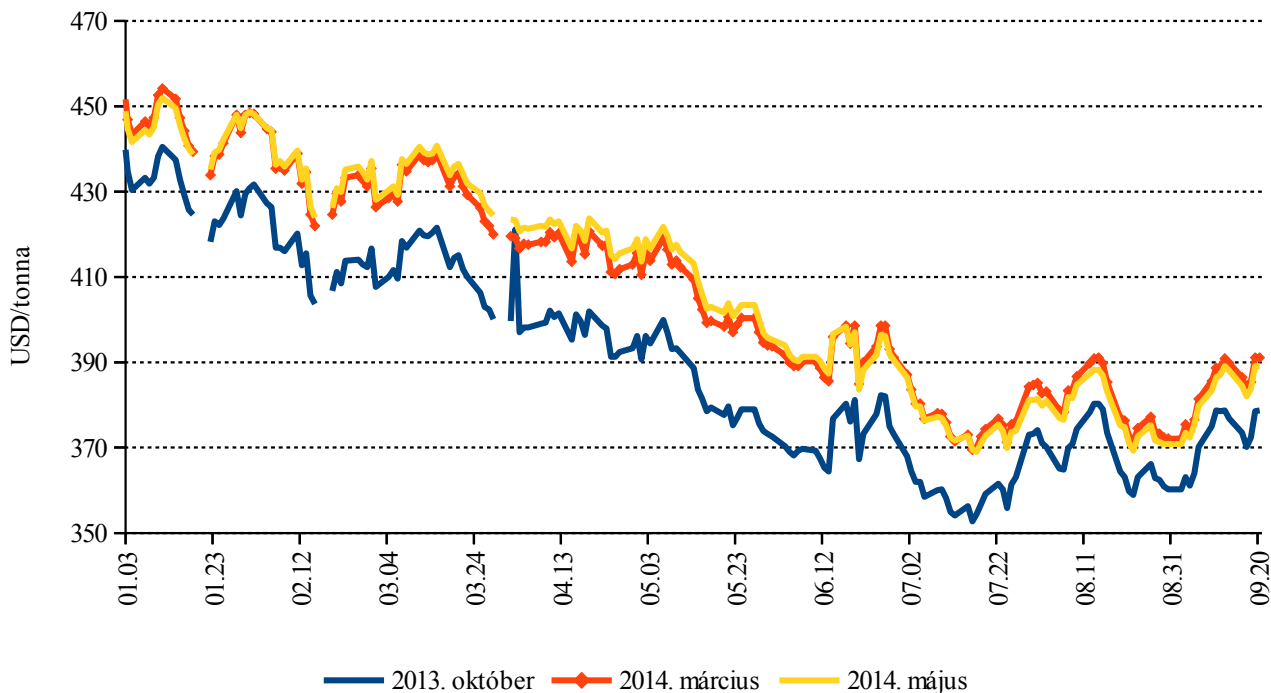
Forrás: London International Financial Futures and Options Exchange

14. ábra: A fehércecur különböző határidőre szóló kötési ára a londoni árutőzsdén II.

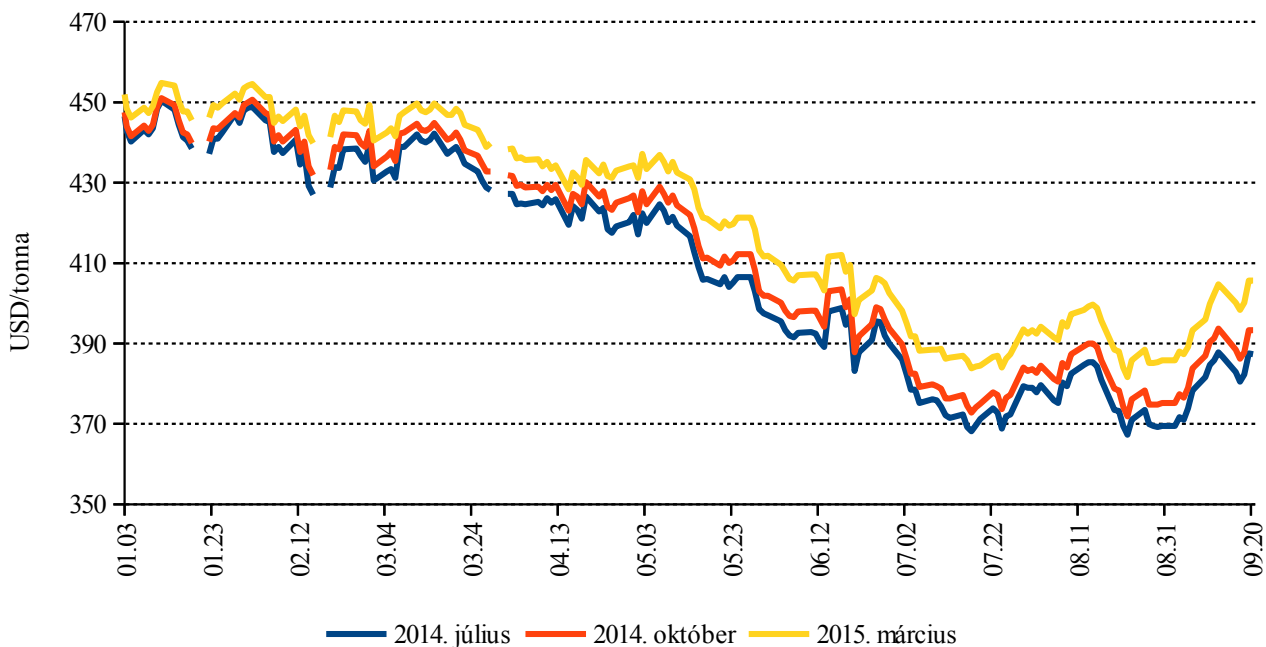
Forrás: London International Financial Futures and Options Exchange

15. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

Forrás: Intercontinental Exchange

16. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

Forrás: Intercontinental Exchange

